SIIKAJOKI RUTELO SJR-15 MYÖHÄISRAUTAKAUTISEN ASUINPAIKAN KAIVAUS SYKSYLLÄ 2015

Arkeologia
FT Jari-Matti Kuusela
Helmikuu 2016

SISÄLLYSLUETTELO

Arkistotiedot 3
Abstrakti 4
Tutkimuksen tausta ja aikataulu sekä kohteelta tehdyt metallinilmaisinlöydöt 6
Rutelo 6
Kaivauksen dokumentointiperusteet ja -menetelmät sekä työvaiheisiin käytetty aika ja työskentelyolosuhteet 7
Arvio muinaisjäännöksen laajuudesta kaivauksen jälkeen 8
Löytöjen talteenoton perusteet 9
Löytöjen konservoinnin perusteet 9
Kaivaushavainnot 9
Vaihe 3 10
Vaihe 2 11
Vaihe 1 11
Yhteenveto 11
Metallinilmaisinlöydöt 12
Karttaluettelo
Kuvaluettelo
Kartat
Kuvataulut

ARKISTOTIEDOT

SIIKAJOKI RUTELO MJTUNNUS 1000019255

Myöhäisrautakautisen asuinpaikan kaivaus 21.8.–10.9.2015

Kaivausjohtaja:	Jari-Matti Kuusela, FT
Tutkitun alueen laajuus:	39 m^2
Peruskartta:	R4144R
Koordinaatit:	P: 7192004; I: 392389; Z: 10
Tila:	748-403-26-25 Pappila
Kuvadokumentaatio:	Digitaalikuvat: 99 kuvaa (kaivaustunnus SJR-15, säilytyspaikka Oy. ark. lab.)
Aiemmat tutkimukset:	Jari-Matti Kuusela & Siiri Tolonen, 2011 tarkastus Jari-Matti Kuusela, 2011 koekaivaus
Aiemmat löydöt:	KM 39917: 1–5

ABSTRAKTI

SIIKAJOKI RUTELO SJR-15. MYÖHÄISRAUTAKAUTISEN ASUINPAIKAN KAIVAUS SYKSYLLÄ 2015

Siikajoki Rutelo
Pk. R4144R

P: 7192004 I: 392389 Z: 10
Myöhäisrautakautisen asuinpaikan kaivaus

Kaivaus liittyi Oulun yliopiston Koneen Säätiön rahoittamaan hankkeeseen *Yhteisöjen keskinäinen yhteistyö- ja riippuvuussuhde sosiaalisena ilmiönä. Sisämaa ja rannikko Pohjois-Suomen rautakauden löytöjen ja kohteiden valossa*, jota johtaa dosentti Jari Okkonen Oulun yliopistosta. Paikalla on vuonna 2011 todettu kiinteä myöhäisrautakaudelle ajoittuva muinaisjäännös, jonka tarkka luonne jäi 2011 selvittämättä. Vuoden 2011 kaivaushavaintojen ja löytöjen sekä kohteen yleisen topografian perusteella epäiltiin Rutelon oleva myöhäiselle rautakaudelle ajoittuva asuin-/kauppapaikka. Edellä mainitun hankkeen puitteissa päätettiin vuonna Rutelon kohde ottaa vuoden 2015 kenttätyöohjelmaan. Kaivauksella pyrittiin em. hypoteesi kohteen luonteesta joko varmentamaan tai poissulkemaan. Pääasiallinen huomio kiinnitettiin vuoden 2011 kaivauksen aikana tehdyn koekuopan, josta löydettiin palanutta savea, ympäristöön mahdollisen rakennuksenjäännöksen toteamiseksi.

Kaivauksessa avattiin vuonna 2011 tehdyn koekuopan kohdalle 39 neliömetrin kaivausalue, josta todettiin useita ihmisen toiminnan merkkejä – jätekuoppia, kaivantoja sekä joitakin puurakenteiden jäännöksiä. Löytöjä tehtiin varsin vähän – vain joitakin palaneen saven kappaleita ja kaksi palamatonta eläimen luun kappaletta, jotka kuuluvat suurelle sorkkaeläimelle (hirvelle tai naudalle). Tämän lisäksi kohteella paikallistettiin kaksi ihmisen tekemää kuoppajäännöstä, jotka liittynevät kohteeseen.

Kaivauksen jälkeen kaksi metallinilmaisinharrastajaa kävivät kohteella ja kaivoivat esille kaksi rautakautista esinelöytöä – keihäänkärjen sekä rautaiset kankikuolaimet.

Kaivauksen tuloksena voidaan todeta, että kohde on myöhäisrautakautinen aktiviteettialue, joka vertautuu hyvin mm. Iin Illinsaaren kompleksiin. Sen funktion tulkinta on haasteellisempaa ja kyseessä on todennäköisesti monifunktioinen paikka, mutta se sopii em. seikkojen perusteella hyvin esimerkiksi kauppa-/kohtaamispaikaksi. Tämän lisäksi kohteen mahdollista asuinpaikkafunktiota ei voida kategorisesti sulkea pois.

Löydöt: KM 40178: 1–3

Ajoitus: Myöhäisrautakausi (1100–1200 -luvut jKr.)

Tutkitun alueen laajuus: 39,11 m^2

Tutkimuskustannukset: Koneen Säätiö, Oulun yliopiston arkeologian oppiaine, Oulun yliopiston arkeologian laboratorio

Tutkimusraportti: J-M Kuusela 12.2.2016 Oulun yliopiston arkeologian laboratorio (kop. Museoviraston arkeologinen keskusarkisto & Pohjois-Pohjanmaan museo)

Tutkimuksen tausta ja aikataulu sekä kohteelta tehdyt metallinilmaisinlöydöt

Kaivaus liittyi Oulun yliopiston Koneen Säätiön rahoittamaan hankkeeseen *Yhteisöjen keskinäinen yhteistyö- ja riippuvuussuhde sosiaalisena ilmiönä. Sisämaa ja rannikko Pohjois-Suomen rautakauden löytöjen ja kohteiden valossa*, jota johtaa dosentti Jari Okkonen Oulun yliopistosta. Paikalla on vuonna 2011 todettu kiinteä myöhäisrautakaudelle ajoittuva muinaisjäännös, jonka tarkka luonne jäi 2011 selvittämättä. Sittemmin Pohjois-Suomen alueelta on löytynyt useita samankaltaisia kohteita, joilla on myös toteutettu arkeologisia tutkimuksia (mm. Iin Illinsaari, Kuusela 2013, 2014; Hakamäki 2014 kohteet Illinsaari 2 (Suutarinniemi) ja Illinsaari 3 (Pirttitörmä) tutkimuskertomusten kopiot Museoviraston arkistossa). Vuoden 2011 kaivaushavaintojen ja löytöjen sekä kohteen yleisen topografian perusteella epäiltiin Rutelon oleva myöhäiselle rautakaudelle ajoittuva asuin-/kauppapaikka. Edellä mainitun hankkeen puitteissa päätettiin vuonna Rutelon kohde ottaa vuoden 2015 kenttätyöohjelmaan. Kaivauksella pyrittiin em. hypoteesi kohteen luonteesta joko varmentamaan tai poissulkemaan. Pääasiallinen huomio kiinnitettiin vuoden 2011 kaivauksen aikana tehdyn koekuopan, josta löydettiin palanutta savea, ympäristöön mahdollisen rakennuksenjäännöksen toteamiseksi.

Kaivaus toteutettiin 31.8.–10.9.2015 em. projektin kustannuksella. Oulun yliopisto otti tutkimukseen osaa tarjoamalla käyttöön kaivaus- ja mittalaitekaluston. Kaivauksen henkilökunta oli seuraava: kaivausjohtajana toimi allekirjoittanut, tutkimusavustajana FM Aki Hakonen ja kaivajina fil. yo Marita Ruotsalainen sekä fil.yo Jasmin Ruotsalainen. Sairastumisen ja muiden ennakoimattomien tekijöiden vuoksi kaivaushenkilökunta oli aiottua pienempi, mutta tästä huolimatta kaivaus onnistuttiin suorittamaan suunnitellussa mittakaavassa. Täten henkilökunnan voidaan sanoa olleen riittävä kaivauksen tavoitteisiin nähden.

Kaivauksen päätyttyä kaksi metallinpaljastinharrastajaa kävivät kaivamassa kohteelta myöhäiselle rautakaudelle ajoittuvat ruodollisen heittokeihäänkärjen sekä rautaiset kankikuolaimet. Löytöpaikka tarkastettiin 17.10.2015 ja selvitys tarkastuksesta on liitetty tähän kaivauskertomukseen.

Rutelo

Rutelo sijaitsee noin 200 m päässä Siikajoen kirkosta luoteeseen seurakunnan omistamalla maapalstalla hiekkaharjulla (**KARTTA 1**). Kohteen maa-aines on pääosin keskikarkeaa hiekkaa. Kohteen ympäristössä olevat hiekkamuodostelmat ovat dyynimäisiä ja lienevät syntyneet alueen ollessa meren rantaa. Maannostyyppi alueella on podsoli, jonka huuhtoutumiskerros on verrattain ohut ollen paikoitellen vain noin 1 cm paksuinen. Vallitseva puulaji on täysikasvuinen mänty

aluskasvillisuuden koostuessa pääosin varpukasveista. Ympäristössä on useita ihmisen kaivamia resenttejä kuoppia, jotka ovat paikalla sijainneen seurakunnan 1950–1990 -luvuilla käyttämän kaatopaikan jäännöksiä. Vuonna 2015 kohteelta havaittiin ainakin kaksi ihmisen tekemää kuoppaa, joita on syytä epäillä esihistoriallisiksi niiden ulkomuodon ja niihin tehdyn koekairauksen perusteella – kummastakin todettiin huuhtoutumiskerros, minkä lisäksi ainakin toisessa havaittiin myös hiilensekainen likakerros. Hyväkuntoinen ja verrattain uusi hiekkatie johtaa kohteen läpi, minkä lisäksi alueella on useita huonokuntoisempia metsätieuria (**KARTTA 2**).

Kaivauksen dokumentointiperusteet ja -menetelmät sekä työvaiheisiin käytetty aika ja työskentelyolosuhteet

Pääasiallisena dokumentaatiovälineenä käytettiin takymetriä, jota varten alueelle mitattiin Trimblen R8 RTK-GPS:llä kaksi kiintopistettä, jotka sidottiin ETRS TM35 -tasokoordinaatteihin (ks. KARTTA 2). Näin ei ollut tarpeen paaluttaa päälinjaa. Koordinaattien virhemarginaali on 1 cm horisontaali- ja vertikaalisuuntaan. Tämän lisäksi kaivaus dokumentoitiin valokuvaamalla digikameralla minkä lisäksi, tarpeen niin vaatiessa, tehtiin tasopiirroksia. Piirroksille mitattiin takymetrillä georeferointipisteitä joiden avulla ne voitiin georeferoida GIS-järjestelmään (ArcMap) ja käyttää niitä rinta rinnan takymetriaineiston kanssa. Kiintopisteet merkattiin puupaaluilla, jotka jätettiin maastoon. Niiden sijainti on nähtävissä **KARTASSA 2** ja niiden koordinaatit on esitetty alla olevassa taulukossa.

Kiintopiste 1	P 7192041,623; I 392340,884; Z 10,137
Kiintopiste 2	P 7192029,408; I 392355,633; Z 10,016
Kiintopiste 3	P 7192021,451; I 392368,747; Z 10,639
Kiintopiste 4	P 7102010,219; I 392367,655; Z 10,597

Kaivaus toteutettiin avaamalla vuoden 2011 koekuopan ympärille 39 neliömetrin kaivausalue, joka kaivettiin tasokaivausmenetelmää käyttäen teknisin kerroksin. Kaivausaluetta ei avattu välittömästi koko laajuuteensa, johtuen suunniteltua pienemmästä työvoimasta, vaan aluetta laajennettiin harkinnan varaisesti kolmeen kertaan. Lopulta tutkittu alue käsitti 39 neliömetriä, mikä vastasi alkuperäistä suunnitelmaa. Kaivauskerroksen paksuus vaihteli, koska aikaisemman kokemuksen mukaisesti löydöt ja ilmiöt ovat Rutelossa hyvin pinnalla. Täten pintamaan poiston jälkeen kaivaus aloitettiin 2 cm kerroksella, jota seurasi 3 cm kerros ja lopulta kaksi 5 cm kerrosta. Tämän jälkeen koko alue oli tutkittu pohjaan eikä mitään ihmisen toimintaan viittaavaa enää havaittu kaivausalueella. Kerrosnumeroita käytetään tässä ainoastaan kuvaamaan työmenetelmää ja käytettyä

aikaa, koska kaikki ilmiöt ja löydöt mitattiin takymetrillä *in situ*, ei ole erikseen syytä mainita mistä kerroksesta ne havaittiin.

Työskentelyolosuhteet olivat kohtalaiset koko kaivauksen ajan. Ajoittain voimakas ja suora auringonpaiste häiritsi erityisesti kuvaamista. Tilannetta yritettiin helpottaa varjostamalla kuvattavaa aluetta, mutta tämä onnistui käytännössä ainoastaan aamulla ja aamupäivällä, jolloin aurinko paistoi matalalta.

Kaivauksen työvaiheisiin käytetty aika on esitetty henkilötyötunteina alla olevassa taulukossa.

Työvaihe	**Käytetty aika henkilötyötunteina**
Pintamaan poisto	16
Alueen kartoitus	6
Kerroksen 1 tutkimus	25
Kerroksen 2 tutkimus	26
Kerroksen 3 tutkimus	27
Kerroksen 4 tutkimus	19
Täyttö ja maisemointi	8
Ilmiöiden dokumentointi	20
Yht.	148

Arvio muinaisjäännöksen laajuudesta kaivauksen jälkeen

Kaivauksen jälkeen lokakuussa 2015 kaksi metallinpaljastinharrastajaa löysivät vuoden 2015 kaivausalueen läheltä rautakautisen ruodollisen heittokeihäänkärjen sekä rautaiset kankikuolaimet. Näiden lisäksi havaittiin alueelta tutkimuksen yhteydessä kaksi selkeästi ihmisen tekemää kuoppajäännöstä. Edellä mainittujen havaintojen perusteella esitän kohteelle uutta, entistä laajempaa, rajausta, joka näkyy **KARTASSA 3** ja jonka koordinaatit annetaan alla olevassa taulukossa. Ruteloa ei ole tutkittu kokonaan, joten mikäli alueella tehdään maahan kajoavia toimenpiteitä, on kaivaustutkimus suositeltava.

Muinaisjäännösrajausehdotuksen äärikoordinaatit	
P	**I**
7191972	392340
7191994	392405
7192055	392309
7192075	392386

Löytöjen talteenoton perusteet

Löytöjen talteenotossa keskityttiin erityisesti mahdollisimman tarkan paikkatiedon tallentamiseen. Jokaiselle löydölle otettiin takymetrillä piste, jotta niiden sijainti kaivausalueella kyetään rekonstruoimaan jälkikäteen. Selkeästi historiallisen ajan materiaalia ei talletettu. Kaivauksella tehtiin kuitenkin hyvin vähän löytöjä – historiallisia tai esihistoriallisia. Kokonaisuudessaan kaivauksen löytöaineisto koostuu kuudesta palaneen saven kappaleesta sekä kahdesta palamattomasta eläimen luusta.

Löytöjen konservoinnin perusteet

Konservointia vaativia löytöjä ei kaivauksessa tehty. Metallinpaljastinlöydöt on toimitettu Oulun yliopiston arkeologian laboratorioon jatkotoimenpiteitä varten.

Kaivaushavainnot

KAIVAUSALUEEN KOORDINAATIT	
7192036,797	392365,822
7192041,049	392371,244
7192039,496	392372,466
7192040,024	392373,287
7192039,284	392373,862
7192038,843	392373,397
7192038,466	392373,611
7192038,256	392373,388
7192036,7	392374,545
7192032,448	392369,509

Rutelon maaperä on verrattain homogeenista karkeaa ja ravinneköyhää hiekkaa. Alueella vaikuttaa podsolisaatio, mutta huuhtoutumiskerros on verrattain heikko koko alueella. Löydöt sijaitsevat hyvin pinnassa, käytännössä jo parin cm päässä mineraalimaan pinnasta, mikä tiedettiin jo vuoden 2011 tutkimuksen perusteella.

Pintamaan poiston jälkeen esille tuli koko kaivausalueella likaisenharmaa huuhtoutumiskerros. Kaivausalueen pohjoisreunalla sijaitsi vanha tuulenkaato, joka oli sekoittanut kerrokset tällä alueella. Ensimmäiset selkeät ilmiöt alkoivat hahmottua huuhtoutumiskerroksen alla rikastumiskerroksessa.

Kaivausalueella todettiin useita ihmisen aiheuttamia häiriöitä – likamaakuoppia, liesi, paalunjälkiä, joitakin puurakenteita sekä kaivantoja. Nämä eivät kuitenkaan kaikki ole stratigrafiansa perusteella saman ikäisiä. Löytöaineistossa ei ole mitään suoraan ajoittavaa, mutta ottaen huomioon vuoden 2011 löydöt sekä sen ettei kaivauksessa tehty juuri lainkaan historiallisen ajan löytöjä, on ilmiöiden rautakautisuutta pidettävä mahdollisena. Merkille pantavaa Rutelon kohteella on ilmeinen puurakenteiden osittainen säilyminen – myös tämä ilmiö laitettiin merkille vuoden 2011 kaivauksessa. Parissa paalunjäljessä sekä muutamassa muussa rakenteessa oli havaittavissa hyvin lahon puumassan jäännöksiä. Nämä eivät olleet juuria tai kantoja, koska ne ilmestyivät selkeästi huuhtoutumiskerroksen alta eikä niistä ollut havaittavissa merkkejä ennen kerroksen poistoa. Kiinnostavimman säilyneen rakenteenjäännöksen muodosti kaksi n. ranteenpaksuista puujäännöstä (ilmiö 22), joista toisessa oli havaittavissa n. 3 cm halkaisijaltaan olevia puutappeja rivissä (**KUVA 1**). Vastaavia tappeja havaittiin myös vuoden 2011 kaivauksessa. Mikä rakenne on, ei ole täysin selvää, mutta jonkinlainen aita/aitaus lienee kyseessä.

Löytöjä tehtiin hyvin vähän – kokonaisuudessaan kaivauslöytöihin kuuluu vain joitakin palaneen saven kappaleita sekä kaksi palamatonta eläimen luun kappaletta, jotka kuuluvat suurelle sorkkaeläimelle – joko hirvelle tai naudalle. Luunpalasista toinen oli sekundäärissä kontekstissa löytyen tuulenkaadon alueelta. Edellä mainittujen lisäksi löydettiin joitakin sirpaloituneita palaneen kiven kappaleita, mutta niitä löytyi vain satunnaisesti sieltä täältä.

Alueelta oli havaittavissa useita ilmeisen eriaikaisia ilmiöitä, joiden keskinäisen ikäsuhteen arviointia kuitenkin hankaloittaa se, että ne harvoin leikkasivat toisiaan. Täten tässä esitetty ilmiöiden keskinäinen kronologia on vain arvio. Kuvailua helpottamaan on ilmiöt jaettu eri vaiheisiin, jotka kuvaillaan alla kronologisessa järjestyksessä nuorimmasta vanhimpaan

Vaihe 3

Vaiheeseen 3 voidaan lukea kuuluvaksi **KARTASSA 4** esitetyt ilmiöt, jotka tulivat esille jokseenkin samanaikaisesti, kun toinen kaivauskerros oli poistettu. Niiden samanaikaisuuden arviointia hankaloittaa se seikka, että mitkään ilmiöistä eivät leikkaa toisiaan, mutta ilmiöinä niiden ikäero tuskin on kovin suuri. Ilmiöt käsittävät muutaman pienehkön paalunjäljen, kapeita puurakenteiden jäännöksiä sekä useampia nelikulmaisia kaivantoja, joista ainakin yksi, oli syvempi kuin muut sisältäen hyvin likaista osittain hiilensekaista maata, mutta ei löytöjä (ks. **KUVAT 1–2**). Kyseisen ilmiön vieressä sijaitsi ilmeinen vanha ja täysin maatunut kanto (hiukan kauempana sijaitsi myös toinen maatunut kanto, jossa oli kuitenkin vielä puuainesta jäljellä ks. **KUVA 2**), joka oli osittain

sekoittanut ilmiön äärirajoja. Ilmiö on tulkittavissa likakuopaksi. Kaivauksen löydöt, palamattomat eläimen luun kappaleet ja palaneen saven kappaleet, on luettavissa kuuluvaksi tähän vaiheeseen.

Vaihe 2

Vaiheeseen 2 voidaan katsoa kuuluvan kaksi ilmiötä, joiden keskinäinen ikäsuhde on stratigrafisesti määritettävissä. Ilmiöön kuuluu ojakaivanto sekä karkeasti nelikulmainen hiilensekainen kaivanto (**KUVA 3**), joka on ojaa nuorempi, koska se leikkaa ojan päädyn. Ilmiöt on esitetty **KARTASSA 5**. Huolimatta nelikulmaisen ilmiön muodosta ja hiilensekaisuudesta ei kyseessä todennäköisesti ole liesi, koska se ei sisältänyt palaneita kiviä tai hiekkaa. Kyseessä lienee likakuoppa. Se näkyi vielä Vaiheessa 1, mutta sen ääriviivat tulivat esille ylempänä, joten sen on oletettava olevan nuorempi, kuin Vaiheen 1 ilmiöiden.

Vaihe 1

Vanhin vaihe käsittää kaksi ilmiötä, jotka stratigrafiansa perusteella lienevät jokseenkin saman ikäisiä (**KARTTA 6**). Toinen ilmiö oli jokseenkin säännöllinen hiilen ja palaneen hiekan keskittymä, joka kooltaan ja olemukseltaan muistutti hyvin paljon vuoden 2011 kaivauksessa todettua liettä ja tällaiseksi, tai liedenpaikaksi, se on tulkittavissa (ks. **KUVAT 3–4**, **KARTTA 7**). Sen vieressä oli laaja likaantunut ja tamppaantuneen oloinen maa-alue, joka ei kuitenkaan jatkunut lieden alle. Täten näiden kahden ilmiön stratigrafiset suhteet indikoivat niiden olevan saman ikäisiä. Tämän lisäksi Tähän vaiheeseen on liitettävissä kolme pientä paalunjälkeä, joista yksi löydettiin vuonna 2011 koekuopasta ja kaksi nyt tehdyn kaivauksen aikana.

Kaikki ilmiöt sekä löytölevintä esitetään **KARTASSA 8**.

Yhteenveto

Kaivauksessa tutkittiin 39 m^2 alue, jolta todettiin useita eri-ikäisiä ihmisen aiheuttamia ilmiöitä. Kaikki ilmiöt todettiin huuhtoutumiskerroksen alta. Kaivauksessa ei tehty ajoittavia löytöjä, mutta ottaen huomioon vuoden 2011 löydöt sekä kaivausalueen läheltä vuonna 2015 tehty keihäänkärki- ja kuolainlöytö (ks. alla), on ilmiöiden ajoittumista rautakautisiksi pidettävä mahdollisena.

Huolimatta ajoittavien löytöjen puuttumisesta, tehtiin kaivauksella kaksi eläinluulöytöä, joista toisen konteksti mahdollistaa 14C -ajoituksen teettämisen.

Metallinilmaisinlöydöt

Kaivauksen päätyttyä sain tietää 7.10.2015, että kaksi metallinilmaisinharrastajaa olivat sittemmin käyneet paikalla ja että he olivat löytäneet läheltä kaivausaluetta kaksi rautakautista esinettä – pienen keihäänkärjen sekä rautaiset kankikuolaimet. Kun ilmoitus asiasta saapui minulle, oli keihäänkärki jo toimitettu Oulun yliopiston arkeologian laboratorioon. Kävin lauantaina 17.10.2015 tarkastamassa kohteen uudelleen yhdessä arkeologi FM Ville Hakamäen sekä esinelöydöt tehneiden metallinpaljastinharrastajien kanssa. Mittasin löytöpaikat tarkkuus-GPS:llä (ks. **KARTTA 9**) sekä otin talteen keihäänkärjen kanssa samaan aikaan löydetyt rautaiset kuolaimet, jotka oli löytämisen jälkeen jätetty maastoon, ja toimitin ne Oulun yliopiston arkeologian laboratorioon jatkotoimenpiteitä varten.

Pieni ruodollinen keihäänkärki (pituus n. 16 cm ja leveys n. 2 cm) löytyi 19,23 m vuoden 2015 kaivausalueesta länteen hakkuualueen reunasta. Löytäjän mukaan keihäänkärki löytyi kohtuullisen pinnasta, mikä on tyypillistä Rutelon muillekin löydöille. Maaperä löytöpaikalla on alueelle tyypillistä karkeahkoa hiekkaa eikä kohdassa havaittu mitään muuta ihmisen toimintaan viittaavaa. Ottaen huomioon Rutelon muut löydöt ja kohteen yleisen luonteen, on todennäköistä, että keihäänkärjen välittömässä läheisyydessä on säilyneitä rautakautisia kerroksia.

Rautaiset yksiniveliset kankikuolaimet löytyivät 4,48 m vuoden 2015 kaivausalueen reunasta itään kaivausalueen ja idässä sijaitsevan metsätieuran väliin jäävän pienen kohouman päältä. Kuten keihäänkärki, myös kuolaimet olivat verrattain pinnassa. Kuten keihäänkärjen kohdalla, ei penkomiskuopassa ollut havaittavissa mitään selkeää ihmisen toimintaan viittaavaa, mutta ottaen huomioon löytökohdan läheisyyden kaivausalueeseen, on kiinteiden jäännösten läsnäolo löytökohdan läheisyydessä todennäköistä.

Löydöistä ainakin kuolaimet on kaivettu ylös vuonna 2012 tehdyn muinaisjäännösrajauksen sisäpuolelta, joka on – ja oli myös esineiden löytöhetkellä – julkisesti nähtävissä sekä Museoviraston ylläpitämän muinaisjäännösrekisterin että Maanmittauslaitoksen Paikkatietoikkuna-palvelun (http://www.paikkatietoikkuna.fi/web/fi/kartta) kautta. Puhuttelin harrastajia ja kehotin heitä lopettamaan metallinetsinnän muinaisjäännöskohteella.

Oulussa, 12.2.2016

Jari-Matti Kuusela, FT

KARTTALUETTELO

Karttojen © tekijät ellei toisin mainita

KARTTA 1 – Rutelo peruskartalla R4114R

KARTTA 2 – Yleiskartta tutkimusalueesta

KARTTA 3 – Esitys uudesta muinaisjäännösrajauksesta

KARTTA 4 – Vaihe 3

KARTTA 5 – Vaihe 2

KARTTA 6 – Vaihe 1

KARTTA 7 – Yksityiskohtapiirros Vaiheen 1 liedestä

KARTTA 9 – Vuoden 2015 metallinilmaisinlöytöjen sijainti

KUVALUETTELO

Kuvien © kuvaajat

Nro	Suuntaan	Kuvaaja	Pvm	Aihe
6148	N	Jari-Matti Kuusela	30.8.15	Taso 1
6149	”	”	”	”
6150	”	”	”	”
6151	NE	”	1.9.15	Taso 2
6152	”	”	”	”
6153	”	”	”	”
6154	”	”	2.9.15	Taso 2, 1. laajennus
6155	”	”	”	”
6156	”	”	”	”
6157	”	”	3.9.15	Taso 2, 2. laajennus
6158	”	”	”	”
6159	”	”	”	”
6160	SW	”	”	”
6161	”	”	”	”
6162	”	”	”	”
6163	”	”	”	”
6164	”	”	”	”
6165	”	”	”	”
6166	Ylhäältä	”	”	Puutappirivi
6167	”	”	”	”
6168	”	”	”	”
6169	ENE	Aki Hakonen	7.9.15	Taso 3
6170	NE	”	”	”
6171	NNE	”	”	”
6172	NE	”	”	”
6173	ENE	”	”	”
6174	NE	”	”	”
6175	N	”	”	”
6176	NE	”	”	”
6177	E	”	”	”
6178	NE	”	”	”
6179	SW	”	”	”
6180	S	”	”	Taso 3, E-nurkka
6181	SW	”	”	Taso 3, NE-reuna
6182	W	”	”	Taso 3, N-nurkka
6183	SW	”	”	Taso 3, S-nurkka
6184	SSW	”	”	Taso 3, E-nurkka
6185	SW	”	”	Taso 3, SE-reuna
6186	SW	”	”	Taso 3, S-nurkka
6187	SW	”	”	Taso 3, E-nurkka
6188	SSW	”	”	Taso 3, E-nurkka
6189	SW	”	”	Taso 3, W-nurkka
6190	SW	”	”	Taso 3, N-nurkka

Nro	Suuntaan	Kuvaaja	Pvm	Aihe
6191	WSW	Aki Hakonen	7.9.15	Taso 3, N-nurkka
6192	SW	”	”	NE-reunan laajennus
6193	SW	”	”	”
6197	SSW	Jari-Matti Kuusela	8.9.15	Taso 4
6198	”	”	”	”
6199	”	”	”	”
6200	”	”	”	”
6201	”	”	”	”
6202	”	”	”	”
6203	”	”	”	”
6204	”	”	”	”
6205	”	”	”	”
6206	NNE	”	9.9.15	”
6207	”	”	”	”
6208	”	”	”	”
6209	”	”	”	”
6210	”	”	”	”
6211	”	”	”	”
6215	SSW	”	”	”
6216	”	”	”	”
6217	”	”	”	”
6218	”	”	”	Taso 5
6219	”	”	”	”
6220	”	”	”	”
6221	SE	”	”	Liesi & likakuoppa
6222	”	”	”	”
6223	”	”	”	”
6224	”	”	”	Liesi
6225	”	”	”	”
6226	”	”	”	”
6227	Ylhäältä	”	”	”
6228	”	”	”	”
6229	”	”	”	”
6230	SW	”	10.9.15	Profiili
6231	”	”	”	”
6232	”	”	”	”
6233	”	”	”	”
6234	”	”	”	”
6235	”	”	”	”
6236	”	”	”	”
6237	”	”	”	”
6238	”	”	”	”
6239	NW	”	”	”
6240	”	”	”	”
6241	”	”	”	”
6242	”	”	”	”
6243	”	”	”	”

Nro	Suuntaan	Kuvaaja	Pvm	Aihe
6244	NW	Jari-Matti Kuusela	10.9.15	Profiili
6245	”	”	”	”
6246	”	”	”	”
6247	”	”	”	”
6248	”	”	”	”
6249	”	”	”	”
6250	”	”	”	”
6251	”	”	”	”
6252	”	”	”	”
6253	”	”	”	”
6254	”	”	”	”
6255	”	”	”	”
6256	”	”	”	”
6257	”	”	”	”
6258	”	”	”	”
6259	”	”	”	”
6260	NNE	”	10.9.15	Alue maisemoituna & kaivajat
6261	”	”	”	”
6262	”	”	”	”

KARTAT

Kartta 1 Karttapohja © Maanmittauslaitos	**Kartta 2** Mittaukset: Aki Hakonen & Marita Ruotsalainen Käsittely: Jari-Matti Kuusela
Kartta 3 Karttapohja © Maanmittauslaitos	**Kartta 4** Mittaukset: Aki Hakonen & Jasmin Mäntylä Käsittely: Jari-Matti Kuusela
Kartta 5 Mittaukset: Aki Hakonen & Jasmin Mäntylä Käsittely: Jari-Matti Kuusela	**Kartta 6** Mittaukset: Aki Hakonen & Jasmin Mäntylä Käsittely: Jari-Matti Kuusela
Kartta 7 Kenttäpiirros: Aki Hakonen Puhtaaksi piirto & käsittely: Jari-Matti Kuusela	**Kartta 8** Mittaukset: Aki Hakonen, Marita Ruotsalainen & Jasmin Mäntylä Käsittely: Jari-Matti Kuusela
Kartta 9 Mittaukset: Aki Hakonen, Marita Ruotsalainen & Jari-Matti Kuusela Käsittely: Jari-Matti Kuusela	

Kartta 1 – Rutelo peruskartalla R4114R

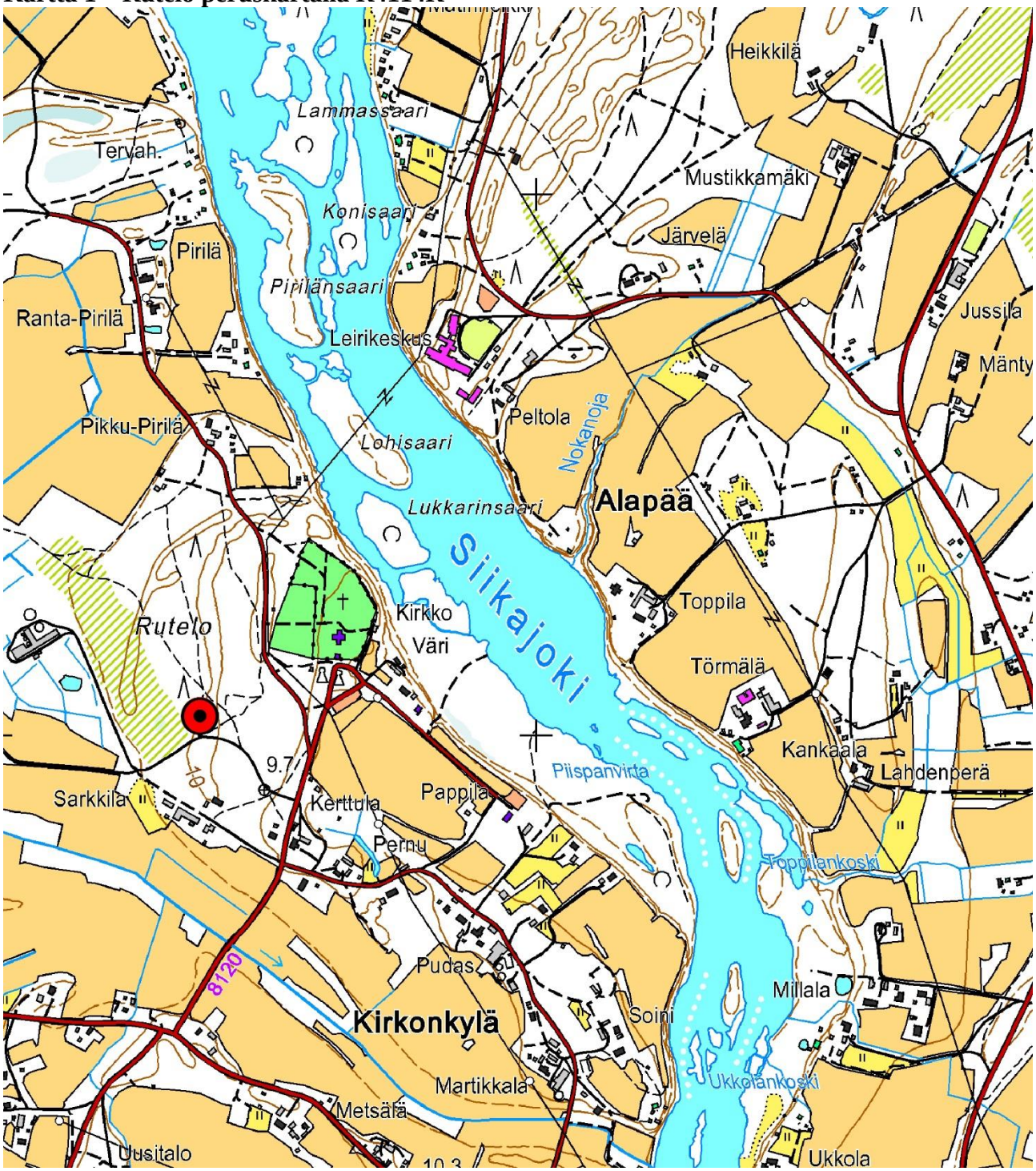

Kartta 2 – Yleiskartta tutkimusalueesta

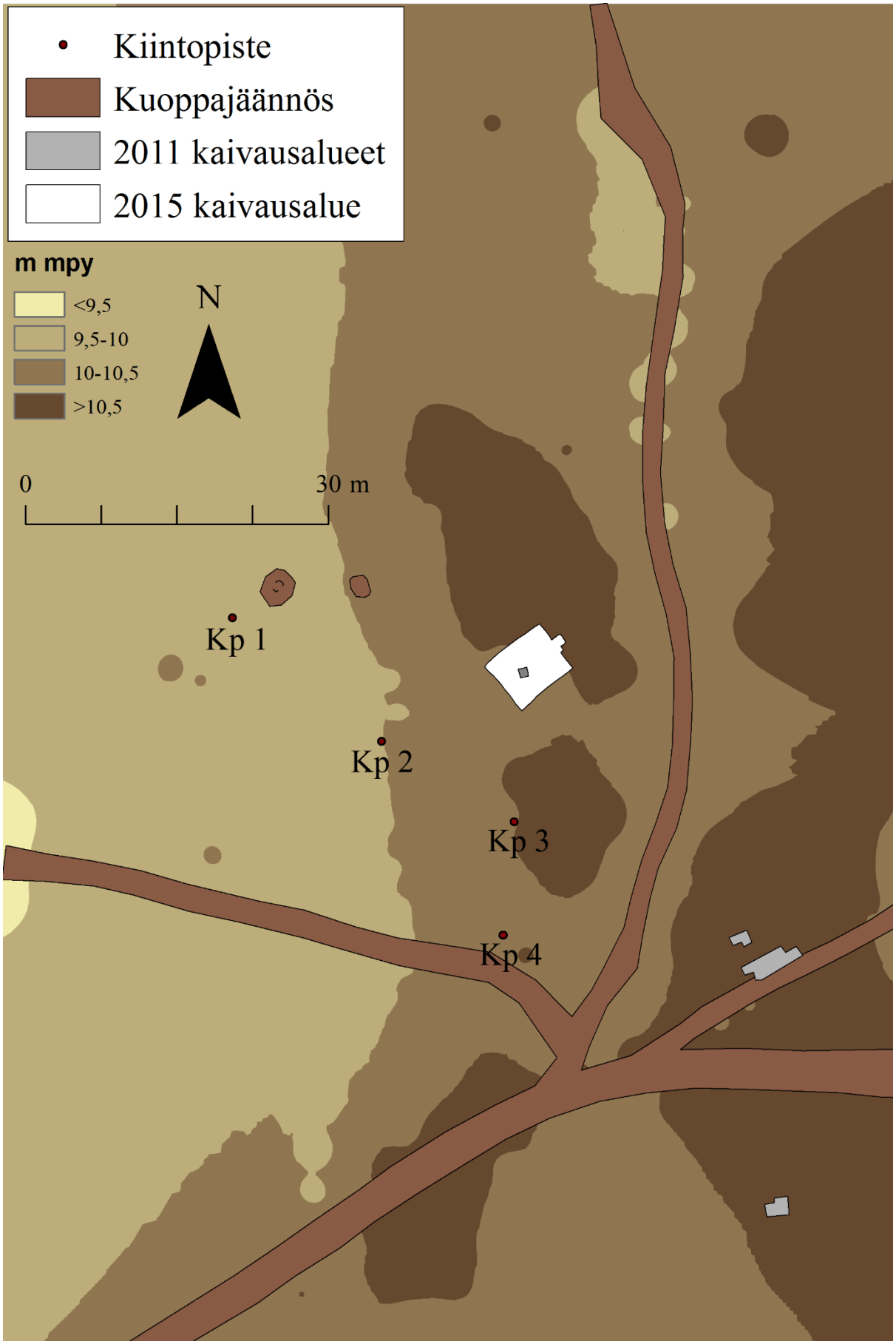

Kartta 3 – Esitys uudesta muinaisjäännösrajauksesta

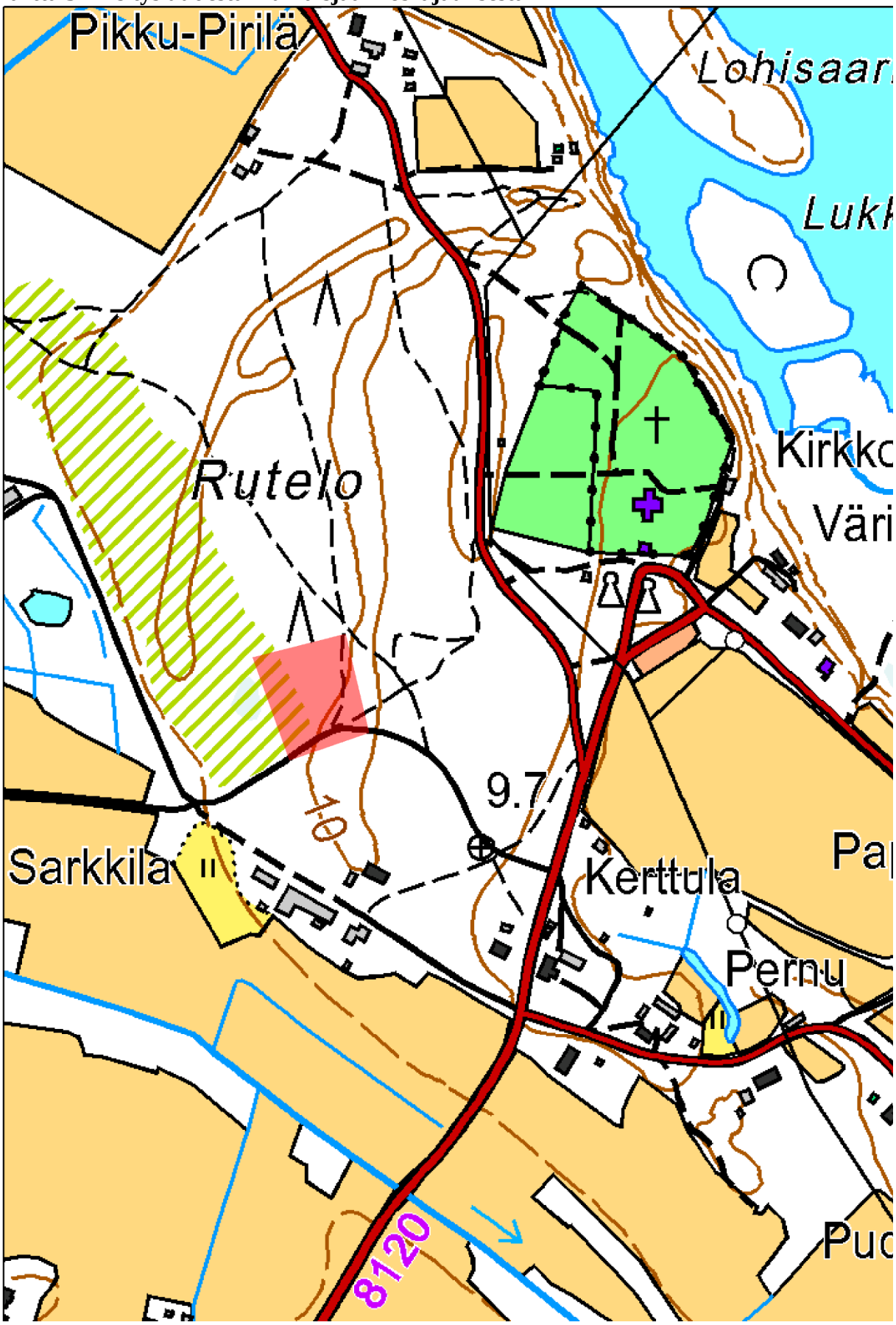

Kartta 4 – Vaihe 3

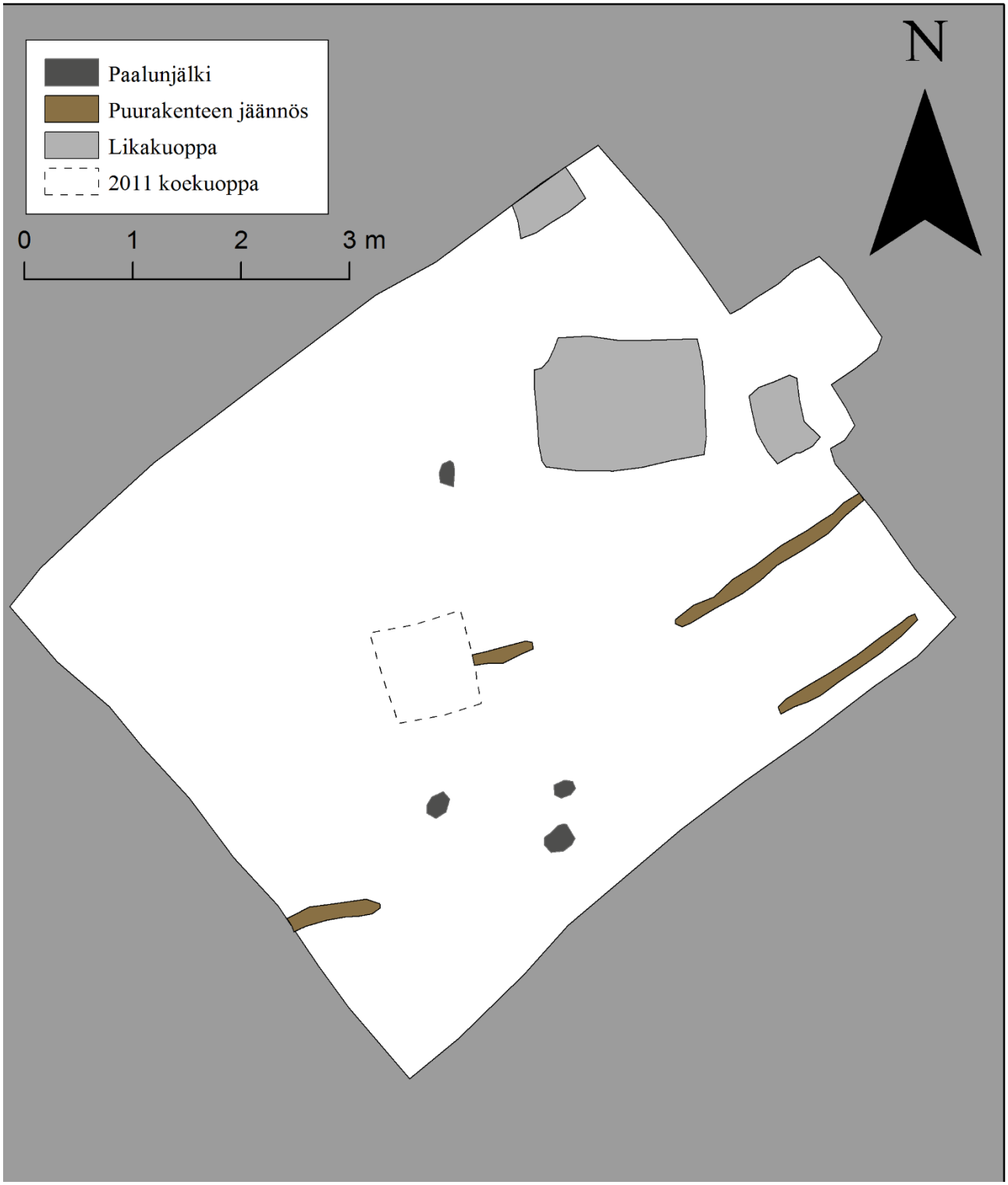

Kartta 5 – Vaihe 2

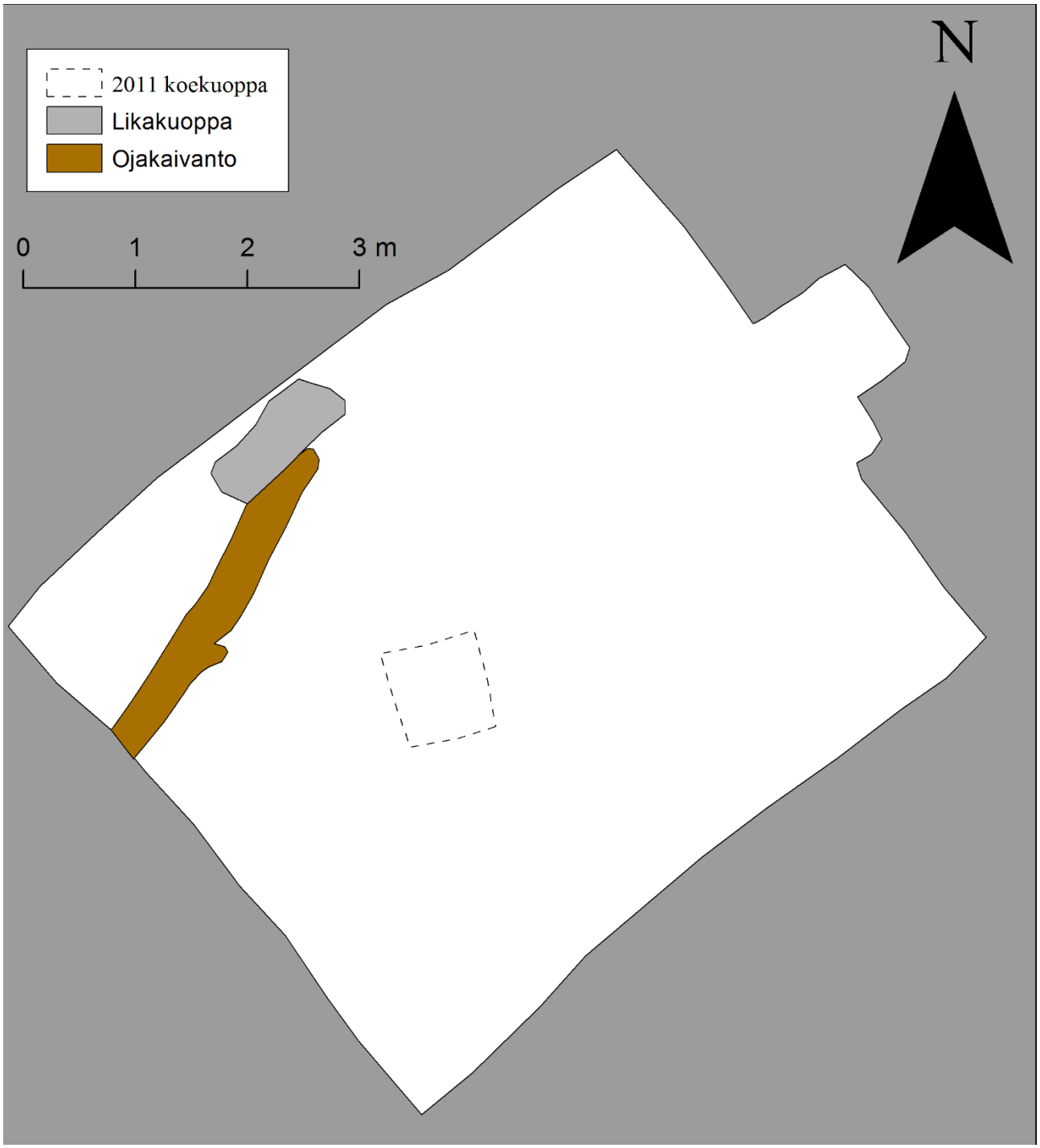

Kartta 6 – Vaihe 1

Kartta 7 – Yksityiskohtapiirros Vaiheen 1 liedestä

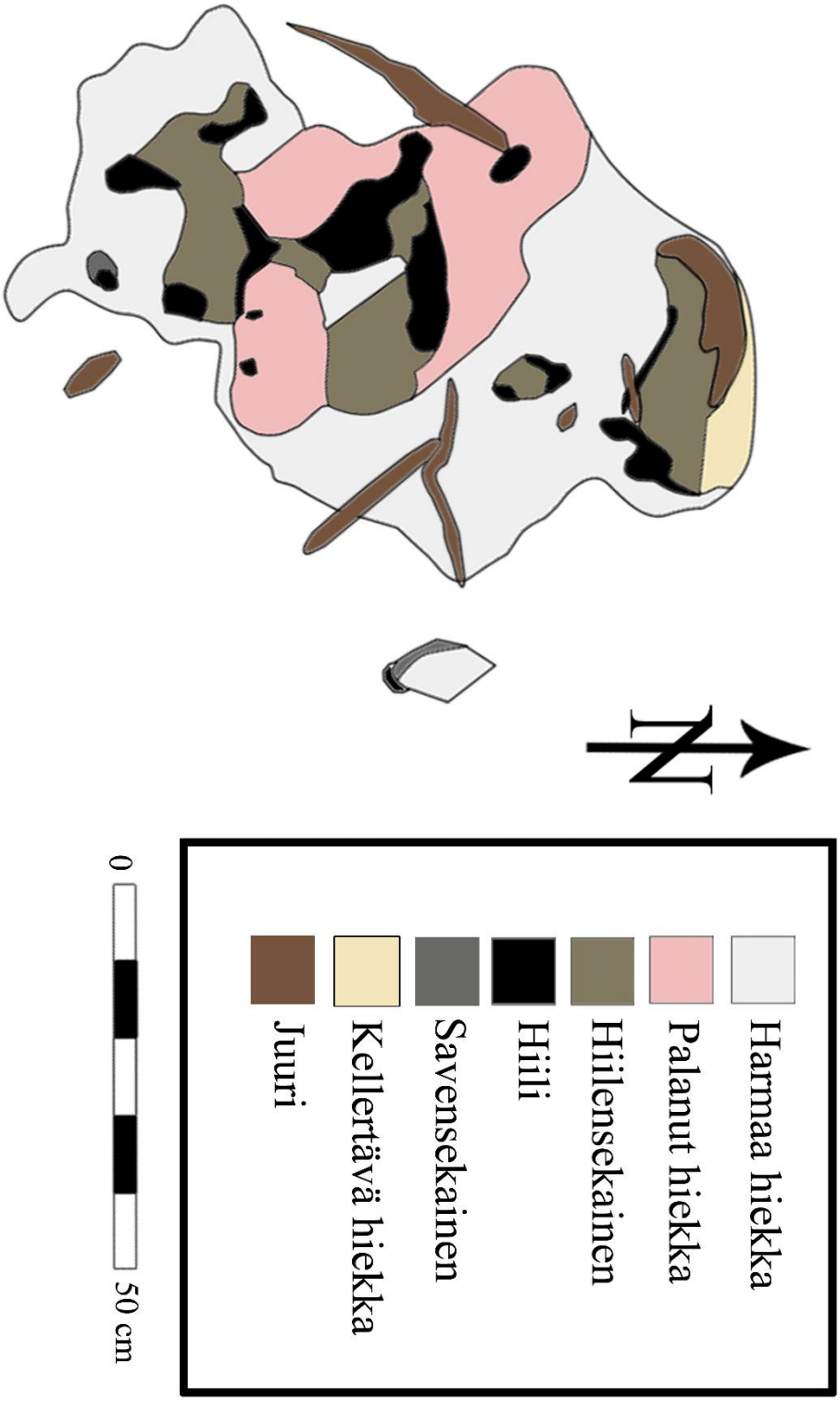

Kartta 8 – Kaikki ilmiöt sekä löytölevintä

Kartta 9 – Vuoden 2015 metallinilmaisinlöytöjen sijainti

Kuva 1 – Puutappien rivi

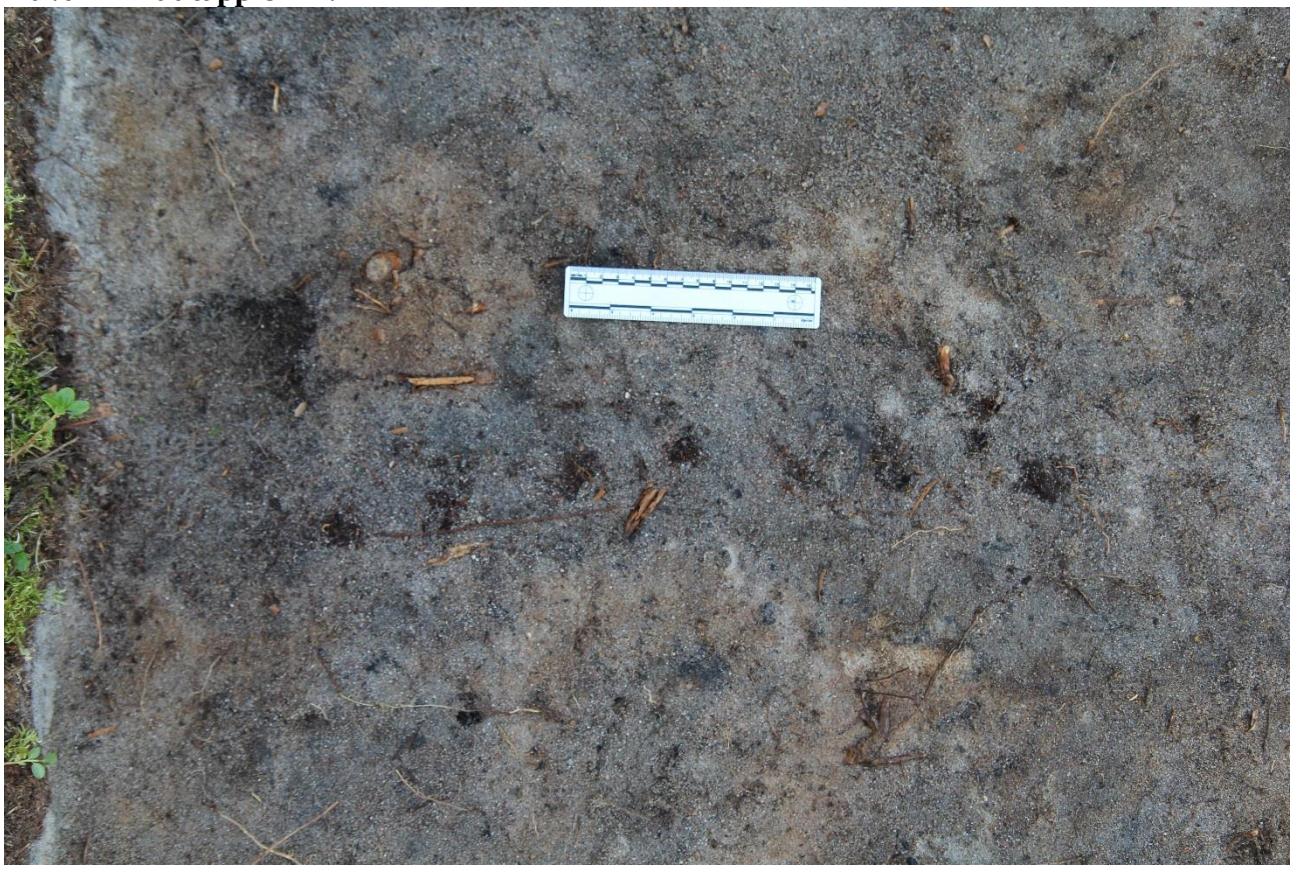

Kuva 2 – Likakuoppa

Kuva 3 – Likakuoppa ja liesi

Kuva 4 - Liesi